

YAŞAMDA MALİ ÇÖZÜM
(12 Mart 2015)
Yahya ARIKAN
malicozum@ismmmo.org.tr

BEYANDA ŞİFRELERE DEVAM: MENKUL SERMAYE İRADI

Geçen hafta kira geliri beyanının şifrelerini vermiştik. Mart ayına özel hatırlatmalarla devam etmek istiyoruz.

Bu ayın 25'ine kadar, gerçek kişiler tarafından beyan edilmesi gereken bir diğer gelir türü, menkul sermaye iratları. Menkul sermaye iratlarının beyanı konusunda vergi mevzuatımızda pek çok düzenleme var. Bu karmaşık düzenlemeler arasında hangi gelirlerin beyan edilmesi gerektiğini, beyan tutarlarının nasıl belirleneceği gelin kısaca hatırlayalım.

2014 yılı içinde ortak oldukları şirketlerden kâr payı elde eden gerçek kişilerin öncelikle bilmeleri gereken konu Gelir Vergisi Kanunu'nun 22. maddesi.

Bu maddeye göre elde edilen kâr paylarının yarısı gelir vergisinden istisna. Kalan tutar 27 bin TL'yi aşarsa kâr payları için beyanname verilmesi gerekir.

Vergi Çıkabilir

Ancak, beyanname verilmesi her zaman vergi ödenmesi anlamına gelmiyor. Kâr paylarının ilgili şirketler tarafından ödenmesi sırasında vergi kesintisi yapılıyor. Bu kesintinin oranı yüzde on beş. Kâr paylarının yarısı beyan dışı olmasına rağmen yapılan vergi kesintisinin tamamının beyanname hesaplanan vergiden mahsup edilmesi, kâr paylarının beyanında 289.600 TL'ye kadar ödenecek verginin çıkmamasına sebebiyet veriyor. Aksine iade edilecek vergi çıkıyor.

Özetleyecek olursak, kâr paylarının yarısı istisna. İstisna sonrası kalan tutar 27 bin TL'yi aşarsa beyanname verilecek. Beyanname verilmesi halinde hesaplanan vergiden, kârın dağıtım aşamasında yapılan vergi kesintisinin tamamı mahsup edilecek. Bu özeti tablolaştırılmış hali şöyle:

	I	II	III
İstisna Öncesi Brüt Kâr Payı (54.000 TL' ye Kadar Beyan Dışı)	100.000 TL	289.600 TL	500.000 TL
İstisna Tutarı	50.000 TL (100.000 x ½)	144.800. TL (289.600 x ½)	250.000. TL (500.000 x ½)
Gelir Vergisi Matrahı	50.000 TL	144.800 TL	250.000 TL
Hesaplanan Vergi	11.060 TL	43.440 TL	80.260 TL
Mahsup Edilecek Vergi	15.000 TL (100.000 x%15)	(43.440)TL (289.600 x%15)	(75.000) TL (500.000 x%15)
Ödenecek/İade Edilecek GV	3.940 TL İADE	0.- TL	5.260 TL ÖDENECEK

Beyanları Söz Konusu Değil

Bu kazançlar açısından geçici 67. madde hükümleri uygulanmakta. Anılan madde bu kazançlar açısından şunu söylemekte: Eğer bu kazançların elde edilmesi sırasında vergi kesintisi yapılıyorsa bu kazançlar kesinlikle beyan edilmez. Yapılan vergi kesintisi bu kazançlar açısından nihai vergi olur.

Dolayısıyla, 2014 yılı içinde elde edilen mevduat faizleri, repo kazançları, tahvile ve hazine bonusu faizleri, yatırım fonu katılma belgelerinden elde edilen kazançlar ile yatırım ortaklığı hisse senetlerinden elde edilen kazançların tutar ne olursa olsun beyan konusu edilmeleri söz konusu olmayacak.

Bu da vergiyi tam anlamıyla tabana yayamadığımız, rantiyeye üzerinden yeteri kadar vergi alamadığımız anlamına geliyor.

.....

BAĞ-KUR SİGORTALILARINA ERKEN EMEKLİLİK GELECEK Mİ?

İlk sigortalılığın başlangıcı, aylık bağlama ve emeklilik şartlarının belirlenmesinde çok önemlidir. Sigortalılığın başlangıcındaki kasıt; sigortalı adına uzun vadeli priminin ödenmeye başlandığı tarihtir. Bu sebeple, örneğin stajyerlerin emeklilik şartları tespit edilirken bu süre dikkate alınmamaktadır.

Özellikle 04.10.2000 tarihi öncesi Bağ-Kur sürelerinin ödenememiş olması, Bağ-Kur sigortalılarının emekliliklerinde ciddi sorunlara sebebiyet veriyor. Yani 04.10.2000 tarihinden önce Bağ-Kur kapsamında sigortalı olmayı gerektirmesine rağmen Bağ-Kur kayıt ve tescili olmaması halinde sigortalılık hakları 04.10.2000 tarihinden başlatıldığından dolayı Bağ-Kur sigortalıları 04.10.2000 tarihi öncesi süreleri ödeyemiyordu.

22.03.1985 tarihinde yürürlüğe giren 3165 sayılı Kanunla, 1479 sayılı Kanunda yapılan değişiklikle; gerçek ve götürlü usulde gelir vergisi mükellefi olanlar, Esnaf ve Sanatkârlar Siciline kayıtlı bulunanlar veya kanunla kurulu meslek kuruluşlarına usulüne uygun kayıtlı bulunanlardan gelir vergisi mükellefi olanlar, mükellefiyetin başlangıç tarihinden, gelir vergisinden muaf olanlarla vergi kaydı bulunmayanlar da Esnaf ve Sanatkârlar Siciline veya kanunla kurulu meslek kuruluşlarına kayıt oldukları tarihten itibaren kendiliğinden sigortalı sayıldılar.

Dava Dilekçesi

Bu noktada Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu'nun hukuk müşavirliği konuya ilişkin hem bir genelge hem de bir dava dilekçesi yayınladı. Genelgede, sosyal güvenlik hakkının, temel insan haklarından olup, uluslararası hukuk normlarıyla Anayasalarda güvence altına alınmış bir hak olduğu vurgulandı.

Sigortalılık niteliğini taşıdığı halde 04.10.2000 tarihinden önce Kuruma BAĞ-KUR sigortalılığını başlatmak için başvurmamış olanlardan, vergi kaydı 04.10.2000 tarihinden önce başlatılmış olanlar için TESK Hukuk Müşavirliği bir dava dilekçesi yayınladı.

Umarız, bu olası yargı sürecinde sigortalılığın vazgeçilmez bir hak olduğu unutulmaz ve bu haksız uygulama sona erdirilerek birçok mağduriyet son bulur.

SORU-CEVAP

İstanbul' da kurumsal bir şirkette 3 yıldır çalışmaktayım. Diğer iş arkadaşlarımla birlikte işverenliğe ara ara kreş açması için talepte bulunmaktayız. Geçen günlerde bunun bir zorunluluk olduğuna ilişkin çeşitli yazılar okudum. İşverenim kreş açmak zorunda mıdır?

Mualla KILIÇ

Yaşları ve medeni halleri ne olursa olsun, 150'den çok kadın çalışanı olan işyerlerinde, 0-6 yaşındaki çocukların bırakılması, bakımı ve emziren çalışanların çocuklarını emzirmeleri için işveren tarafından, çalışma yerlerinden ayrı ve işyerine yakın ve ilgili şartları taşıyan bir kreşin kurulması zorunludur. İşverenler, ortaklaşa oda ve yurt kurabilecekleri gibi, oda ve yurt açma yükümlülüğünü, kamu kurumlarınca yetkilendirilmiş yurtlarla yapacakları anlaşmalarla da yerine getirebilirler. Kadın çalışan sayısının hesabına erkek çalışanlar arasından çocuğunun annesi ölmüş veya velayeti babaya verilmiş olanlar da dâhil edilir.

Kreş açma yükümlülüğün belirlenmesinde, işverenin belediye ve mücavir alan sınırları içinde bulunan tüm işyerlerindeki kadın çalışanların toplam sayısı dikkate alınır. Belirtilen unsurları taşıyan bir işyerinde çalışmaktaysanız, evet işvereniniz bir kreş ile anlaşmak ya da kreş açmak zorundadır.